

Nr 54.

Ankom till riksdagens kansli den 9 april 1930 kl. 12 m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående undersökning rörande vattenavledning från Emåns och Helgeåns vattenområden.

(1:a avd.)

I en till riksdagen den 21 februari 1930 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 200, har Kungl. Maj:t under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen *dels* att såsom bidrag för utredning och undersökning rörande vattenavledning från Emåns vattenområde anvisa ett extra reservationsanslag av 4,000 kronor, *dels ock* att för utredning och undersökning rörande vattenavledning från Helgeåns vattenområde bevilja ett anslag av 50,000 kronor och därav anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet hänvisas till berörda statsrådsprotokoll.

I punkt 105 under nionde huvudtiteln av årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t i anledning av dels en framställning den 18 december 1928 från länsstyrelsen i Kalmar län dels ock en framställning den 22 juni 1929 från länsstyrelsen i Kristianstads län angående anslag för utredning och undersökning rörande vattenavledning från respektive Emåns och Helgeåns vattenområden föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde bli riksdagen förelagd, för ändamålet beräkna för budgetåret 1930/1931 ett belopp av 24,000 kronor.

Departementschefen har efter redogörelse för över berörda framställningar avgivna yttranden i ärendet anfört följande:

»Med hänsyn till de betydande intressen, som enligt vad av det anförda framgår sätts på spel genom omförmälda ogynnsamma vattenståndsförhållanden uti ifrågavarande vattendrag, synes det mig vara av största vikt, att undersökningar rörande orsakerna till olägenheterna samt möjligheterna och medlen för deras avhjälpande med det snaraste äga rum. Beträffande kostnaderna för undersökningarnas utförande hava vederbörande länsstyrelser hemställt, att staten måtte ställa medel till förfogande.

Vad först angår översvämningarna vid Emån synes den utredning, som påkallas för klarläggande av därå inverkan förhållanden, komma att sträcka sig längre än vad som i allmänhet torde erfordras vid de vattenavledningsföretag, till vilka bidrag utgå från statens avdikningsanslag. Undersökningarna torde böra omfatta en större del av Emåns vattensystem; och på förhand torde vara svårt att bedöma en blivande omfattning av företaget samt de fastigheter, som skulle bliva beroende därav. Härtill kommer, att det övervägande antalet av de många intressenterna i ett blivande vattenregleringsföretag, såvitt av handlingarna i ärendet kan bedömas, utgöres av mindre jordägare. På grund härav och då det knapast torde vara att förvänta, att undersökningarna skola komma till stånd utan att det allmänna träder hjälpsamt emellan, synas goda skäl föreligga för ett statens ingripande. Det belopp, 4,000 kronor, som äskats i statsbidrag, synes icke föranleda någon erinran. Beloppet, som med hänsyn till nyss åberopade förhållanden torde böra utgå såsom särskilt anslag, bör ställas till vederbörande länsstyrelses förfogande att användas för avsett ändamål.

De skäl, som anförts för statens ingripande för utredning rörande skyddandet av jordbruksbygden invid Emån från vattenskador, synas i än högre grad föreligga vidkommande de trakter invid Helgeån, varom i länsstyrelsens i Kristianstads län förevarande framställning är fråga. Ett blivande vattenavledningsföretags omfattning synes här i än mindre grad kunna på förhand bestämmas liksom de anordningar, som må vara lämpliga för nuvarande olägenheters förebyggande. De olika intressen, som beröras av detta företag, äro jämväl flera, och den bygd, som beröres, är större. De av länsstyrelsen i Kristianstads län till stöd för statens medverkan till en utredning i ämnet anförda omständigheter finner jag synnerligen beaktansvärda. I likhet med de hörda myndigheterna vill jag sålunda förorda, att för ändamålet beviljas nödiga medel. Såsom framhållits torde vara svårt att nu beräkna de uppkommande kostnaderna. På sätt lantbruksstyrelsen anført torde genom begagnande för undersökningarna i möjligaste mån av i statstjänst anställda personer, vilka för ändamålet må stå till förfogande, kostnaderna törhända kunna nedbringas under det av länsstyrelsen ifrågasatta beloppet, 50,000 kronor. Emellertid synas svårigheterna att närmare bedöma kostnadsfrågan motivera att, såsom lantbruksstyrelsen föreslagit, anslaget fastställas att utgå med nämnda summa under framhållande att densamma utgör ett maximibelopp. Understödet torde böra utgå i form av ett särskilt anslag och ej såsom lantbruksstyrelsen föreslagit såsom förskott från statens avdikningsanslag. Såsom särskilt skäl härtill kan åberopas, förutom ärendets beskaffenhet i övrigt, att under det nämnda anslag avser att stödja sådana torrlägningsföretag, vilka åsyfta höjande av alstringsförmågan hos mark med hänsyn till dess utnyttjande såsom åker eller ständig slätter- och betesvall, regleringen av Helgeån skulle i icke oväsentlig mån

tjäna även andra betydande intressen. Det anslag, som må komma att beviljas, bör lämpligen ställas till länsstyrelsens förfogande att disponeras i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder för undersökningens anordnande och utförande som av lantbruksstyrelsen för sådant fall ifrågasatts. Av anslagsbeloppet torde förslagsvis 20,000 kronor böra utanordnas för budgetåret 1930/1931.»

Den i statsrådsprotokollet förebragta utredningen synes utskottet giva vid handen, att i förevarande båda fall sådana särskilda omständigheter föreligga, vilka kunna motivera, att undantag göres från eljest gällande regler å förevarande område. Då utskottet i anslutning härtill anser sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förevarande proposition, vill utskottet emellertid ytterligare understryka den av utskottet vid behandling förlidet år av en liknande framställning framhållna synnerliga vikten därav, att sådana åtgärder träffas, varigenom betryggande garantier kunna vinnas för att de undersökningar, som avses att utföras med de tillstyrkta statsanslagen, må komma att lämna tillförlitliga resultat.

Utskottet.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

dels såsom bidrag för utredning och undersökning rörande vattenavledning från Emåns vattenområde anvisa ett extra reservationsanslag av 4,000 kronor,

dels ock för utredning och undersökning rörande vattenavledning från Helgeåns vattenområde bevilja ett anslag av 50,000 kronor och därav anvisa för budgetåret 1930/1931 ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

Stockholm den 8 april 1930.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Närvarande: se utlåtande nr 50.